

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre. . . . 6 korona.
Éves szám ára 6 fillér.MÉGELENIK BETEKINTÉSEK
szombaton és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓVIVATAL
Városi Könyvnyomda-vállalat
irodájában.Ide küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. — Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Egysítsük az erőket.

Irtá: Csongor György.

Rég veri már a magyart a teremtő. Minden lélekzetért küzdelem, folytonos harc a mi sorsunk Itthon is ezer ellenség lesi, mikor fogy el erőnk annyira, hogy leterithessenek bennünket.

Sok válságos időt élt át már nemzetünk. Ugyan volt-e már egyáltalában nyugodt pillanatunk? Hogy el nem fogyott erőnk, hogy ezeréves harc után még van reményünk boldogabb jövőre, azt nem az ellenségeink nyújtotta fegyverszűnetnek köszönhetjük, hanem tisztán a honfai és honleányok kiapadhatatlan hazaszeretetének.

E honszerelem nem követel, hanem áldoz, ha a hazának szüksége van áldozatra. És ha örök átkunk, a visszavonás eltűnnék lelkünkben, boldog hazában egységes, erős nemzet halálujára diésérné a magyarok Istenét.

Még látjuk a távolban azt a fekete lelhőt, amely nemrég borította hazánk egét és amely pusztulást, hosszú némaságot és siri csendet akart a sokat szenvedett magyar nemzetre zudítani. Elmúlt a sötét felbő, elűzte a nemzet fellobbanó hazaszeretetének izzó lángja.

Nemes nagyszonyunk, kezében a tulipán virággal, egységre, egységre hívta fel a társadalom minden tagját. És sietünk mindannyian a haza védelmére, kitűzve a honvédők jelvényét, a tulipánt, mert biztunk a hívó szöveget igazságában. Amde csakhamar életörtétek a kufárok is, elárasztva az országot hamis tulipánnal és hamis áruval.

Mintfog járatlan, mesgyetlen utakon indultak harcba a nemzet hű fiai, könnyű munkájuk volt e fervezető kufároknak. Elriasztották a hívőket a tulipán viselésétől és ezzel a lelkes tábor, amely a hívőszózatra igaz örömmel ragadta meg az erők egysítésének nemes eszméjét, csakhamar erőtlenné, eredménytelenül szerte-széjjel szóródott.

És eljövénék a kufárok is, akik az igazi tulipánt hamissal kicserélik. Akik hívének az angyal szavában, boldogulának, akiket a lelketlen kufárok a hamis tulipánokkal felkesitének, fele uton visszafordulának. Mivel járatlan, mesgyetlen utakon indultak mindnyájan, könnyű munkája akadt a sátnának, hogy az igaz lelkeket eltérítse a homnietéshez vezető igazi ösvényről.

És akik így félrevezetve a kufárok által, idegen tanácsokra, hitetlenek táborába tudékának, haragosan elfordultak a hívogató, az tulipántól. Úttalan mezőkön, biztos vezetőik hiányában járva, könnyen eltévedhettek Az a lelkes tábor, mely a hívő szózatra sietett a kitűzött cél felé, szerteszéjjel elkallódott, erőtlenné, eredménytelenül. A célt elérték ellenségeink hamarabb és 73 millió korona jutott nekik jutalmul furlangosságukból.

A Magyar Védő Egyesület négy évvel ennekelőtte tüzte ki céljaul a magyar társadalomnak, a nemzet teljes

egészenek egysítését csak a honi iparnak védelmére. Elszánt, kicsiny csapat, csakányokkal, ásókkal és mappákkal fellegyerkezve indult utjára, hogy Kosuth Lajosnak régen eltemetett eszméjét, az 1844-iki Védegleyet újból életre keltsé. Lépésről-lépésre törve, egyengetve és véve az utat a cél felé, lassan, de annál biztosabb sikerrel intézték munkájukat. Munkásokat a sánokra és bátor harcosokat a küzdelemre toborozták. A sereg létszáma ma 11 ezerre szaporodott. Csendes, zajtalan, de mélyreható munkásságuknak eredménye az a céltudatos iparpártolás, mely eddig is sok gyári telepnek bővítését, a munkások létszámának tetemes szaporítását eredményezte egyrészt, másrészt seregének minden katonáját kioktatta az igazi jelszavakra, a hamis áruk fölismérésére — nehogy hamis jelszóval törbe ejthessék.

Karácsony szent ünnepeinek előtében a tulipánvásáron mintha Istennek ujjmutatása lett volna, újból virágzott a tulipán. A budapesti régi börze csarnokaiban, ahol nem régen még érdektelen licitáció folytatható, a nemzet géniusza ütött sátozt. Mennybéli zene volt az a vásári larma, melyet a börzében rőtöngéző tündérországban csapott a sok, pajzánkédvű tündérlé. Itt egy varrottast, amott kosárákat, vázát és mézes-mázast, kis papucsot, ha illet, nagyot is varrtak a tolongó sokaság nyüzsgő lavagájának nyakába. Tizezer ilyen bátor anygailal a pokol fenekéig lehetne kergetni a külföldi iparnak tolokodó sátnajait és kufárait.

Ennyi nemzeti erő, szenvedély, lángoló hazaszeretet, alkotási vágy — mind felhasználatlanul pang, mert ötlet-szerű, nincsen rendszerbe foglalva.

Ezt az erőt a Magyar Védő Egyesülettel karöltve, talán inkább egyesülten harcban vinni a nemzeti ipar, nemzeti kultúra és nemzeti gazdálkodás érdekében — eredményezhetné a haza gazdasági önállóságát, a nemzeti géniuszunk érvényesülését, a kulturának legmagasabb fokát, az általános jólét, a szunnyadó erőknek érvényesülését és a nemzet fiaiunk teljes egyetértését. Karácsonykor angyalok siettek vigasztalni a sok sok könnyező magyar munkáscsaládot. Legyenek ők nemcsak karácsonykor, hanem mindenkoron a magyar népnek gyámolító angyalai, de ne szerteszéjjel, hanem egyesülten a Magyar Védő Egyesülettel, mely céltudatos, rendszerbe foglalt munkásságával tudott alkotni is.

Újévre virradtunk, bárha megszálina lelkét minden igaz hazafinak az a varázsige: egysítsük az erőket.

Az egyesült táborban mindenkiné jut kitűzött munkaköre. Egyik csapat védáncot hány, a másik árkot áshat, követ föld az egyik, másik fegyvert kovácsol. Mindnek, mindegyikének juthat külön magasatos feladat, valamennyinek egy célra törekvő munkája pedig megépítheti a független Magyarországot.

Adja az ég, hogy szózatomat megértétek és lássam ünnepelni azt a napot, amikor megérti egymást a magyar. Tulajdonosvétség és Magyar Védő Egyesületnek egyesülése egy táborban, egy sátorban, egy vezérrel és egyetlen, jól kipróbált harci modorban küzdve, biztos utakon haladva a végél felé — ez legyen nekem, magyar társadalom, legszentebb hazafiai kötelességem.

Bakonyi Samu dr. beszéde

a képviselőház január 16-iki ülésében a debreceni egyetem érdekében.

Bakonyi Samu: T. ház! (Halljuk! Halljuk!) Talán természetesnek fogja találni mindenki e házbán, hogy a harmadik egyetem ügyét (Zaj)...

Elnök: Csendet kérek, méltóztassanak helyüket elfoglalni.

Bakonyi Samu: ...a harmadik egyetem ügye a legilletékesebb helyről felvetetté, e tárgyban hozzászólást kér annak a városnak is egyik igénytelén képviselője, — másik két képviselőtársának hozzájárulásával, — amely város csaknem negyfélszázadon át a nemzeti felső oktatás érdekében annyi áldozatot hozott (Igaz!) és évtizedeken, mondhatnám századokon keresztül következetesen törekedett arra, hogy a felső oktatás a maga területén betöltvén, egyetem felállításához jusson. Teszem ezt a felszólalást legjobb meggyőződésem szerint ennek tulajdonképeni helyén, a főiskolai tanítást érdeklő tételnek.

Mielőtt álláspontomat röviden kifejteném, engedje meg a t. ház, hogy hálásan üdvözlöm gr. Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter urat azért, hogy ezt a kérdést végre a megvalósulásig érlelte. Mert hát én is osztom az ő részéről hangoztatott azon helyénvaló és az ő nemes gondolkodását csakugyan jellemző fel foglalt, hogy t. i. az előbbi kormányok is igyekeztek a viszonyokhoz képest a magyar kultúrát szolgálni, de örvendek rajta, hogy ennek a kérdésnek a megérlelése éppen az ő nevéhez fog fűződni.

Igazsága van annak a felfogásnak, hogy a harmadik egyetem kérdése és egyáltalában az egyetemek szaporítása elől többé kitérni nem lehet. Már akkor, mikor a kolozsvári egyetem felállítását volt napirenden, tehát 1872 ben az a meggyőződés, hogy a kolozsvári egyetemnek felállításával az egyetemi oktatás kérdése az egyetemek szaporítását illetőleg megoldva nincs, igen nyomatékosan kifejezésre jutott. És nagyon helyesen jelölte meg a kérdés lényegét néhai Schwarcz Gyula, mikor azt a kijelentést tette, hogy „az egyetemek kérdése európai kérdés, reánk nézve állami fennállásunknak a jövőt illetőleg egyik fő feladata”. De hogy is ne volna szükség az egyetemek szaporítására. Az a túlszűfoltás, amely immár mindkét egyetemen szinte ijesztő mértékben kezd jelentkezni, kellő méltóságra és bírálatra talált az e tárgyban felszólalt képviselőtársaim részéről. A budapesti egyetem a maga 6000-ét meghaladó hallgatójával egyike a világ legnagyobb egyetemének, ugy, hogy azt népességre nézve legfeljebb kettő haladja túl. A kolozsvári egyetem is a maga 2000 hallgatójával a nagyobbak, sőt a legnagyobbak közé kezd emelkedni. De ha összehasonlítjuk Magyarországon népességi és kulturális viszonyait más államokéval, azt találjuk, hogy Németország 20 egyetemét közül magában Poroszországban 9, Belgiumban 4, a kis Svájcban 6, Hollandiában 4, Ausztriában 9 egyetem van, Olaszországban pedig minden nagyobb városra jut egyetem...

Farkasházy Zsigmond: Egészségtelen állapot!

Bakonyi Samu: ...ugy, hogy körülbelül 19 egyetem oldja meg ott a felsőbb oktatás kérdését.

Kell a harmadik egyetem a tanári succrescentiáról való gondoskodás szempontjából, kell a tudomány művelőinek szaporítása szempontjából és én nem is oszthatom azoknak a nézetét, kik az egyetemi fakultásoknak francia mintára való szétválasztása mellett töreknek, mert az én meggyőződésem szerint az elszigeteltség a szakképzettségnek, a gondolkodásnak exkluzivitására vezet, ami nemzeti és általános kulturális szempontból egyaránt káros. Kell, hogy az egyes tudományos pályára törekvő hallgatók részesülhessenek az univerzális tudományos kiképzésnek feltételeiben, annak az eszközeihez hozzájuthassanak, ez pedig az univerzális tudományos művelődés feltételeinek megadása nélkül, amely csak az egyetemi rendszer mellett lehetséges, nem volna elérhető.

A túlszűfoltás megszüntetése szempontjából hangozván el a legelső és legfontosabb érv az egyetemek szaporítása mellett, ezt a célt, ugy látom, magával új egyetemnek felállításával elérni nem lehet. Szükséges lesz olyan módokról gondoskodni, hogy a levezetés a maga természetes rendjén megtörténhessen! Ezért nem zárkozom el egy gondolatot, amelyet Hencz Károly t. képviselőtársam vetett fel, t. i. a numerus clausus eszméjétől, természetesen nem abban az értelemben, amint azt ő mondotta, amit viszont mindenki igen természetesen fog találni, (Derültség!) hanem a középiskolai oktatásnak nálunk divó rendszeréből én igenis átvinném a numerus clausust abban az értelemben, hogy meghatározzuk...

Nagy György: Nem lehet.

Bakonyi Samu: ...bocsánatot kérek, másképp nem fogjuk a célt elérni. Egyetlen egyetemtel sem lenne senki elzárva, ha kellő időben iratkozik be; de egy bizonyos számnak, az egyes fakultások között az élet és a fejlődés tapasztalatai alapján, az egyes egyetemeken való reparitrozása és meghatározása nélkül a túlszűfoltást meg nem szüntethetjük.

Én a harmadik egyetem helyének megválasztásában nem a versengés által vezetetté magamat. Tökéletesen osztom azokat a szempontokat, amelyeket ebben a kérdésben követendő gyanánt az igen t. miniszter ur felállított. Egyedül a nemzeti kultúra megerősödése, a nemzeti művelődés erőgyűjtése szempontjából kívánom ezt a kérdést megoldani.

Természetes dolog, ha ez a szempont vezet valakit, akkor nem ragadhatja el magát olyan kijelentésekre, mint Kmety Károly igen t. barátom, aki ezt a kérdést érintve, ugy nyilatkozott, hogy ő el sem tudja képzelni a harmadik egyetemet más helyen, mint Szegeden!

Becsey Károly: Ebben igaza volt neki!

Bakonyi Samu: Én, t. képviselőtársam, fantáziámnak nem túlságos megerőltetésével, igen nagyon jól el tudom képzelni az ország más városában is a harmadik egyetemet. Azt azonban, hogy a legközelebb létesítendő új egyetem olyan helyen állíttassék fel, amely a magyarságnak gócpontját képezi, tökéletesen aláírom. Mert az elhelyezés tekintetében a magyarság kívánalmait illetőleg csak két szempont közt válogathatunk.

Itéljük meg, vajjon az e fontosabb, hogy a harmadik egyetem elhelyezésével a magyar elemek akarjuk-e a magasabb műveltségnek elnyerésének feltételeit megadni, vagy pedig a nemzetiségieket, nem magyarajku polgártársainkat

megnyerni szeresabban bekapcsolni az egész politikai magyar nemzet testébe.

Álláspontomat már jeleztem röviden. A második alternatívával azonban példa áll előttünk. Ahhoz igen sok ólköl nem fért sző, — a második egyetem felállítása tárgyalásnak rendjén — hogy azt Kolozsvárt kell elhelyezni. Az egész törvényjavaslat másfél óra alatt el volt intézve 1872-ben. De mit tapasztalunk a nemzetiségnek hozzáuk való szorosabb kapcsolása tekintetében a kolozsvári egyetem hatását illetőleg? Vajjon 1872 óta állítható-e valaki tárgyilagosan, hogy javult volna a helyzet a tekintetben hogy nemzetiségi polgártársaink szorosabban fűződtek hozzá az egységes magyar nemzet testéhez?

Azt hiszem, nagyon sok felszólalás, amely ebben a t. bázisban elhangzott, meggyőződt bennünket annak az ellenkezőjéről — és így az az argumentum, hogy az új egyetemet ott kell lehetőleg felállítani, ahol a nem magyarajku polgártársaink hozzáuk való szorosabb csatlakozás inkább elérhető, az ötletnek ezen, nem valami örvendés tapaszlatát által meglehetősen meg van cáfolva.

De t. képviselőház, hogy ha a nemzetiégi szempont tekintet is, Debrecen e tekintetben tökéletlen megfelelő ezen kívánalmunk azért, mert azt örvendésen tapasztalhatjuk, hogy a debreceni főiskolában lévő jogi fakultásra pl. nem magyarajku polgártársaink gyermekei igen sürűen és úrnánylag elég szép számmal jelentkezőnek. És én azt hiszem, hogy ha aztán, amikor visszaméneek szűkebb hazájukba, azok a benyomások, amelyeket ifjú lelkünk ott magába szív, bizonyos agitációk következtében el nem romlanak, akkor t. ház, az új egyetemnek Debrecenben való elnyerése egyáltalán meggyerni césket az egységes magyar állami nemzeti gondolatának. (Helyeslés.)

Debrecen, t. képviselőház, olyan magyar gőcpont, amely a tömeges magyarországnak nem a végpontján fekszik. Északkeleti Magyarországnak és egyuttal az Alföld legnagyobb részének kulturális és gazdasági emporiuma. Ha a földrajzi, a gazdasági és népességi viszonyokat vesszük tekintetbe, akkor azt látjuk t. ház, hogy Jász-Nagy-Kun-Szolnok egy része, Bereg vármegye, Borsod vármegyenek egy bizonyos része, Zemplén, Ung, Békés és Bihar vármegye, Nagyvárad törvényhatósági város, Hajdu megye és természetesen Debrecen, Máramaros, Szabolcs és Szatmár vármegye, Szatmár-Németi törvényhatóság felruházott város, Szilágy megye, Ugocsa és Hevesnek is egy része az a terület, amelynek kulturális és gazdasági gőcpontján teljes joggal nevezheti magát Debrecen. (Helyeslés.) Ennek a területnek a népessége csaknem négy millió lelket tesz ki. Tehát kevés híján az egész, szűkebb értelemben vett Magyarország lakossága teljes egy negyedrézének felel meg.

Már most, t. képviselőház, ha szem előtt tartjuk Magyarországnak és a külföldnek az egyetemek száma szempontjából általán tett összehasonlítását, azt látjuk, hogy ha Magyarországon az egyetemek számát szaporítani kell, akkor a területre és a népesség megoszlását véve tekintetbe, Debrecen városa első sorban kell, hogy figyelembe jöjjön.

De t. ház, hogyha az egyetem székhelye megválasztásának feltételeit tesszük vizsgálat tárgyává, a nemzeti szempont mellé kétféle sorozatki közvetlenül a kulturális tradicionális szempontja. (Helyeslés.) Mert nem elég t. képviselőház, kiválasztani egy helyet, ahol nem tudom én, a megélhetési feltételei talán könnyebbek, mint másutt és ahol a nem modern fejlődés jelenségei iszemből többek. Ez

mind nem elég és nem volna szeresabban megválasztva a harmadik egyetem helye, hogyha a kulturális tradíciók szempontjából is nem gyakorolnánk bírsálatot. (Igaz! Ugy van!) E tekintetben pedig — bár az előbbi feltételekkel is teljes mértékben rendelkezünk — tárgyilagoss meggyőződésem szerint, Debrecennél egyetemeny itt szóba hozható város sem veheti fel a versenyt. (Helyeslés.)

Mert, t. képviselőház, Debrecen az a város, amely a XVI és a XVII században a nemzeti művelődésnek főhelye volt, amelynek a lakossága mindig a legnagyobb áldozatkészséget tanúsította a nemzeti kultúra iránt. Mert nem lehet meghatóttág nélkül olvasnunk: hogy száz meg száz, sőt ezernyi körendű debreceni polgárakadt, mindenkoron, aki végredeletében, ki-ki a maga vagyonához képestegyik századokkal, a másik forintokkal áldorott „ami iskolánk” ügyének és aig akad közöttik egy is, aki meg ne emlékezők az ő szívéhez nőtt kollegiumáról. (Helyeslés.) A régi magyar tudós világ negyhírdű professzora közül legtöbbsz Debrecen város áldozatkészségéből jutottak abba a helyzetbe, hogy a külföldi nagy egyetemeket látogathassák. És Debrecen városa már a régi századokban át tudta érzni annak az ölvnek a fontosságát és a magyar nemzeti kultúrára gyakorolt elsőrendű hatását, amelynek oly ékesen szóló kifejezést adott a t. miniszter ur épen iménti nagyszabású beszédében, hogy a külföldi való szellemi érintkezés elhanyagolása a nemzet szellemi elszegényedése vezet. (Igaz! Ugy van!)

T. képviselőház! Egész sorozatát nevezhetném meg azoknak a bíres debreceni tanároknak, akik, mint Szilágyi Márton, Mártonfalvi György, Hatvani, Buda, Péczeli, az újabb időkben Vecsey, Kereskes, Keresy, Sarváry és mások igen sokan a magyar tudományok a külföld előtt is csak dicőségét, becületet szerettek. Nem ok nélkül nevezte már Apafi fejedelem a debreceni főiskolát celeberrimum kollegiumnak; valóban ez az epitheton ornans megillette a multban és megilleti a jelenben és ha a törvényhozás behatása ebben az irányban reményem szerint meggyerhető lesz, meg fogja illetni a jövőben is.

Felhangzott itt a nemzeti ügyhöz való ragaszkodás érdeme is. És azt hiszem, Debrecennek kőnyű e tekintetben helyét a versenyben megállania, mert nem szólva a Rákóczi idejében és az előbbi szabadságharcokban tanúsított magasztartásáról, elég utalnom arra, az időre, amelynek emléke mindnyájuk szívében élveszen és: Kossuth Lajos idejére, aki székhelyét, a nemzeti ellenállás „örvárosát” éppen Debrecen választotta. (Ugy van!)

Ha pedig a helyi feltételeket vizsgálom, egyetlen egy szóba hozott város sem mondhatja magát Debrecennél szemben, hogy olyan különös előfeltételek rendelkeznek, amelyek Debrecen városában hiányoznak. A történelmi fejlődés természetes rendjén a modern városi igényeket illetőleg azt tapasztaljuk, hogy Debrecenben meg van az egyetem felállításának minden oly előfeltétele, amelyre Pozsony, Szegecd, Kassa, Temesvár vagy Kolozsvár is hivatkozhat. Debrecen várossa csak a közelmultban hozott 17 millió koronányi áldozatot oly létesítmények céljára, amelyek minden magyar város korszerű, nagyszabású haladásának követelményeit képezik. A legmodernebb körházak egyikével rendelkezik, amelynek újabb kibővítési tervével éppen most foglalkozunk, van olyan négygyászati klinika, amely bármely fejlett egyetemnek diszere való; s általában a községveszélygyi viszonyok javítására sok millió áldozatotak szővezott meg. Nyilvánvaló ekként, hogy Debrecenben meg van minden olyan előfeltétele, a

harmadik egyetem felállításának, amelyre más városok hívatkoznak, de egyuttal a harmadik egyetemnek Debrecenben való elhelyezésével kieligézhető mindazon kívánalom, amelyet a nemzeti kultúra és erőgyűjtés szempontjából ezen a terezen fel lehet állítani: (Ugy van!)

T. házi! Felkölömlőm célja volt a kérdéses stábi-umában, hogy szíves jóakarattal kérjem a háas minden tagjának: abból a célból, hogyha majd a kérdés aktuális lesz, méltótlanság a harmadik egyetem elhelyezésének kérdésében Debrecen városát az öt megillető helyre tenni. (Élénk helyeslés balfelől.)

5996.
r. k. 906.

Felhívás!

A m. kir. kereskedelmiügyi Miniszter ur f. év április 25-én kelt 27.054/906—VI. a) sz. kir. város tanácsához intézett rendelete, a kereskedelmi és iparkamaráknak a kereskedők és iparosok által leendő új választású elrendel. miután azok megbízatása a 1868. évi VI-ik t. c. 6. §-a szerint már folyó-hó 18-án lejárt.

A debreceni kereskedelmi és iparkamara tagjainak megválasztására jogosított helybeli lakosok névsorának egybeállításáról az a célra megválasztott központi bizottság már intézkedvén, figyelemzetnek mindazon kereskedők és iparosok kik magukat a törvények értelmében választóképeseknek érzik, mikép a már készen lévő összeírás a Kosuth-utca 12. számú Komáromy házánál lévő rendőrfőkapitányságnál alulírott jegyző hivatalos helyiségében (iparügyszály) 1907. évi január hó 20 napjáig a hivatalos órák alatt tekintés meg, hogy a netalán kihagyások, vagy hiányos bejegyzések helyrehozathassanak, mert későbbi panaszok és felszólalások fegyelmében nem vétetnek.

Maggyörgyöztik hogy kereskedőnek tekintetik az, ki kereskedelmi háleletet jogosítottan önállóan keresetképen folytat. Ide tartoznak a bankok, pénzváltók, nyár- és kiskereskedők, házalók, szatócsok stb., mindazok, kik szállítással rendszer keresetmódképen foglalkoznak, kik kereskedelmi, vagy szállítási háleletet közvetítenek mint bizományosok, kereskedelmi ügynökök és alkuszok; végre azon erkölcsi személyek, t. i. társaságok, részvénytársulatok, vagy intézetek is, melyek ily háleletet folytatnak, milyenek a kereskedelmi társaságok, bankok, hitelintézetek, takarékpénztárak, zálogkölcsönintézetek, biztosító intézetek stb. Iparosnak nevezetik az, ki kézmű-, vagy gyáripart — ide értve a nyers hányáértékek feldolgozását is — hátsági jogviszony folytán önállóan és keresetmódképen folytat és így kizáratik az, ki valamely ipart mellékfoglalkozásképen, vagy csak házi és gazdasági szükséglete fedezésére üz. Továbbá iparosnak tekintendők azon erkölcsi személyek, t. i. társaságok, részvénytársulatok, intézetek is, melyek hátsági jogviszony mellett ipart áznak. Egyes személy csak egy minőségben és csak egyszer foglalhat háletet az összeírásban. Ki mind kereskedést, mind ipart üz, azon hálelet után lesz az összeírás ivekben felveendő, mely keresetnél sulyomó.

Kelt Debrecenben, a központi bizottságnak 1906. évi december hó 27-én tartott üléséből.

Vetögy Béla,
rendőrfőkapitány,
mint a központi bizottság jegyzője.

Végh Gyula,
rendőrfőkapitány,
mint a központi bizottság elnöke.

Hirek.

— Személyi hir. Ö felsőgy Tar Gyula kir. ítélő-táblai bírónak a kir. bírói címet és jellegét adományozta.

— A kaszinó-estélye. A kaszinó kizárólag tagjai részére f. hó 26-ikán estélyt ad. A kaszinó mulatsága költségkivál egyike lesz az idei farsang lelegelegabb mulatságainak.

— Személyi hir. Kovács József polgármester és Magoss György dr. tiszti főgyógyász a héten Budapestet idéztek egyes fontosabb városi ügyek elintézésé céljából. Ugyan-csak a fővárosban időzik. Oláh Károly kulturatanácsnok is.

— Üdvözet a közös hadgyűzminiszternek. Kevés közös hadgyűzminiszternek jutott még az a szerencse, amelyben Schönaich közös hadgyűzminisztert részesítette a szé-kely főváros, Marosvásárhely. Mint tudósítónk írja, a város képviselőtestülete abból az alkalomból, hogy egy katonai alredikésből fognak Marosvásárhelyen létesíteni, nagy lelkesedéssel a közös hadgyűzminisztert és egy sereg közben-járó osztrák katonát táviratban üdvözölte: Egyben elhatá-rozta, hogy a szükséges kölcsönt egy gráci pénzintézet-től veszi föl. Ez talán egy kissé mégis sok a lojalitáéból. A köz-gyűlésen különben Bernády Gy. dr. polgármester elnökölt.

— A megygyözés martirja. Strassburgban az ót-tai gimnáziumban volt egy fiatal tanár, aki új csapáson indult. A modern felgőzött érvényesítette az iskolában is és pedig Cicorót Kikerőrné, Cézárát Kézárnak ejtette ki. A la-tin nyelv professzora lévén, összes tanítványaitól megkö-vetelte, hogy a c-t k nak ötszék, s aki nem, engedelmeske-dött, kíméletlenül megbuktatta. A diákok persze nem egy tanárnál viszont ép ezen kiejtés-mód miatt kaptak szekun-dát. Végre is megokolta a tanári kar az esetet s felkérték, hogy térjen el szokásától. Dühösen vitatta az új professzor, hogy ez nem szokása, de tudományos megygyözésé, éb-ben pedig nem engedi magát se megtántorítani, se terrorizálni. Hába kérelmei atyailag az igazgató is Végre is se-gőltánár látára kitesékeltek a gimnáziumból. A megygyözés martirja vette, kiüldetés s buszulatogásra indult.

— Tisztújítás. Szatmárról jelentik nekünk: A város közygyűlésén Vajay Károly dr. tiszti főgyógyász egyhanglag polgármesteré, Antal Sándor dr. tiszti főgyógyászé vá-lasztották meg. Az új polgármester az eskü letétele után beszédet mondott, amelyben a koalíció és a kormány föl-tétlen hívének vallotta magát. Kelemen Samu dr. indítvá-nyára különféle társadalmi állású bizottsági tagokból külön bizottságot küldtek ki a kivándorlás megakadályozására és elhatározták, hogy e dologban fölirnak az országgyűléshez.

— A fűtés egykor. A mai kor fűtésé ideánának mond-ható a nem is olyan régmúltého képest. Két évszázaddal ezelőtt maguk a királyok is fűgyeszközt fényes palotájuk terméibe. Különbén eről még ma is szomorú tapasztalato-kat szerezhet az, aki Olaszországban, esetleg Angliában, Franciaországban lát egy szigorú telet. A napfényes Itá-liában valamikor maga Raffaél sem tartotta lealázónak, hogy Este herceg palotájának jobb és kevésbé fűtés fűtési mód-ján gondolkozzék. Philibert de l'Orme, az egykor híres francia műépítő meg keservesen panaszkodik a fűstőlő kályhákra és azt mondja, hogy sok lakás egyáltalán használni sem lehet a fűtés kényénye miatt. De maguk a fran-cia királyok sem voltak jobban ebből a szempontból. Az orvosok mindig panaszkodtak, hogy a király a sok fűgyes-kódás miatt meghült. Följegyezték XIII., XIV. és XV. La-josról is, hogy marlyi, fontainebleau, versaillesi kastélyuk-ban rettenetesen fáztak. XIII Lajos sokszor elrendeli, hogy a székét a napfényre gördesíték. 1695 ben, mint az egykoru följegyzés mondu: a bor és a víz megfogyott öfölsége asz-talan: XIV Lajosnak a napkirálynak, fűgyesdagmatok vol-tak a készén, lábán. Ezeket hideg szobáiban szerezte. A fran-cia királyi paloták termei tágasak és magasak voltak, és ezeket a sarokban lobogó nyíl láng és egy-két szénarúly-zsal töltött medence korántsem tudta fölmelegíteni. De ha a királyok fáztak a kastélyukban, még sokkal rosszabuljár-tak a szegény alattvalók, a parasztok. Ezek a sző valódi értelmében megfagytak. 1702 január hónapjában Párisban több mint 24.000 ember megfogyt meg: 1709 ben meg a tör-vényszékek többször szünetet tartottak, mert a tárgyalóter-mekben farkasodott volt a hideg. Ugyanebből az időből más országokban is hasonló följegyzések maradtak, amiből látható, hogy nincs sok jogunk panaszkodni a kályháinkra. Ha csak van mivel fűteni.

— A régi rend. Nagyváradai tudósítónk írja: Tiszta István gróf a minapi közgyűlésen keményen megtámadta Glutz Antal főispánt, mert a cseffai járásorvosnak, míg lakása elkészül, ideiglenesen megengedte, hogy a székhelyéhez szomszédos községben lakjék. Most kitélt, hogy Markovics Manó főszolgabíró évek óta nem lakik székhelyén Cseffán. A főispánnal emiatt följelentették a szolgabíró, mire a főispán átiratban arra kérte az alispánt, mutassa be azt a közgyűlési határozatot és az arra vonatkozó miniszteri jóváhagyást, amely Markovicsnak megengedte, hogy járása székhelyén kívül lakjék. Az alispán erre azt felelte, hogy Markovicsnak van Cseffán lakása a postamesterú házában. Mivel pedig a főispánnak határozott tudomása van arról, hogy Markovics, ha van Cseffán lakása, nem lakik ott, újabb átiratban ragaszkodik ahhoz, hogy neki a kérdéses íratokat bemutassák. A főispán e kívánsága nagy zavart okozott az alispáni hivatalban, mert olyan közgyűlési határozatot, amiőt a főispán látni óhaj, nincsen.

— Az állam birtokvásárlása. Darányi földművelésügyi miniszter 1.200.000 koronáért megvásárolta Clary gróf és Aldringen Salkrid brüsszeli követvel a miniegy 5152 kat. hold kiterjedésű zborói uradalmat összes gazdaságai és egyéb fölszerelésével együtt, melyekhez II. Rákóczi Ferenc egykori kastélya is tartozik.

A megvett uradalom nagyobb része erdőbirtok megvételét közigazdasági és kincstári érdekei szempontokból kivál az a körülmény is előnyös tette a kincstár névé, hogy ily módon a miniszter támpontot szerez a Sáros megye makoviai járásában megindított hegyvidéki segélyező akciónak. A megvett erdőbirtok zöme egyrészt okosabb erdőgazdasági okokból, másrészt pedig az utóbb említett szempontra való tekintettel kincstári kezelésben marad. — Ugyancsak az államkincstár fogja gondolni a Rákóczi-kastélyt és kápolnát. A gazdasági épületek és a hozzájuk tartozó belsőség pedig valamely gazdasági, esetleg kulturális intézmény céljaira fognak szolgálni.

A mintegy 1415 kat. holdat kitevő mezőgazdasági birtokok az a terve a miniszternek, hogy hosszabb lejáratu borlot utján, esetleg örökáron, értékesíti az uradalom körül ekkévké 10 község kizavará javára, akik eddig többnyire éppen a földhiány miatt vándoroltak ki Amerikába. Ez a megoldás előreláthatólag jelentékeny mértékben csökkenti fogja ottan a jelenleg nagy mértékű amerikai kivándorlást.

— Darányi miniszter a gazdasági munkásokhoz. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter plakátot a következő figyelmeztetést intézte a gazdasági munkásokhoz:

Figyelmeztetés. Az ország nagy részében a gazda és a gazdasági munkások az aratási szerződéseket már rendszeren megkötötték, némely vidéken azonban, amint értesültem, a munkások még most nem akarnak szerződni. Nyilvánvaló dolog, hogy ha a helybeli munkások a gazdákkal nem egyeznek meg s ideiglenesen nem kötnek meg a szerződéseket, akkor a gazdák kénytelenek más vidékről munkásokat fogadni, aratógépekről gondoskodni, esetleg olyan gazdasági módokhoz áttérni, amelyeknél kevesebb munkásra van szükség, amikor aztán a helybeli munkások nemcsak az idén, de talán több esztendőn át kereset nélkül maradnak. Nehogy ez a sajnálatos dolog bekövetkezzék, jóindulattal figyelmeztetem a gazdasági munkásokat arra, hogy iparkodjanak az aratási szerződéseket melébb megkötöni a gazdákkal. Szükségesnek tartom a munkásokat erre figyelmeztetni, mert többfelől hallottam, hogy mindenteha hamis hírek járnak a munkások között s ilyenekkel zavarják meg a munkások józan esztét. Az ilyen hírek urán nem induljon senki, mert nem igaz, hogy a kormány elrendelte volna, hogy mi legyen a munkabér; az sem igaz, hogy a kormány elrendelte volna, hogy a munkások most ne szerződjenek s halogassák a szerződés kötetést; az sem igaz, hogy a kormány megparancsolta volna, hogy a munkások, gazdasági csefédék szövetségeket, helyi csoportokat alakítsanak, tagsági díjakat fizeszenek; az sem igaz, hogy a gazdák kötelesek a helybeli munkásokkal szerződni s azoknak annyi munkabért adni, amennyit a munkások kérnek. Mindeszkell a hazug hírekkel a munkásokat bolondá tartják! Az az igazság, hogy a

hatóság, a gazda, a munkás nem lehetnek ellenségek, a kölcsönös tisztélet, az emberszeretet, a becsület és a szándék és a bizalom kell, hogy kapocs legyen közöttük. Aki nem ezt mondja, hanem mást mond, az folyton csak a gyűlölködést szítja, aki a munkások előtt csak a hatóságokat és a gazdákat ócsarolja, akinek es Istene, se hazája, az akárhogyan bizonyodik is, nem igaz barátja a munkásoknak, a előbb-utóbb csak bajba keveri az embereket. Reménylen, hogy a munkások belátják mindenütt, hogy csak úgy boldogulhatnak, ha nem hallgatva semmiféle mesére, a munkás a gazdával jó egyetértésben él a megbecsülve egymást, békeséggel dolgoznak a hazai földön.

— A nagerdeli gyógyfürdő. Hányan vannak városunkban is, akik emennek idegüvi kurára messze idegenbe, tengerpart alá, holott a hidegvizgyógyfűrdőt ép úgy használhatják a Nagerdén, hol a vizgyógyfűrdő minden modern eszköze, a fürdőbérlet-élméret szaktudománya, lelkiismeretes gyógykezelés rendelkezésükre áll. A fürdőbérlet Bakkányi Ede dr. főorvos a legmagyob áldozatkészséggel tartja fenn a fürdőt, nagy költséggel felszerelte azt a modern higiénia minden eszközével előt és olcsó áron kúráltathatja magát mindeki, mint sehol a világon. A víz alkalmazása gyógycélokra, hőmérséklet, alak- és időtartam tekintetében oly sok változatosságot enged, hogy azt a legkülönbözőbb betegségeknek eredményel alkalmazhatjuk. Általában a vizgyógyfűrdő előzőleg, élettőlég és gróttólég hat. Az anyagcsere fokozódása, az idegrendszernek kedvező befolyásolatlása által a beteg szerveknek megváltozott működését idéztetik elő. Sem fiatalja, sem öregje nem zarándok ki a hidegvizgyógyfűrdő elő. A fiatal szervezet erőteljesebben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyatló erőket felelénik és a lassan működő szerveket fellétsíti. Eredményel alkalmazható tehát a vizgyógyfűrdő és annak különféle alakja: 1. Súlyos betegségek utánai egyengüléseknél. 2. Erősfűtés és edzési szempontból, a légzőszerveknek hurto állapotra való hajlamánál. 3. Tápálkozási zavaroknál, u. m. verszegényég, sápkór, kövérség, közsény, görvélkyör és czokorvételnél. 4. Gyomor, bél- és májbetegségeknel. 5. Vérkeringési zavaroknál, vertómlás- és aranyeres bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseivel, a neurastheniánál, ennek sokoldalú jelenségeivel, a mint: fejfájás, szédülés, fejfájás, levertség, szellemi és testi kimerültség, almatlanság, asthma, ideges szívbántalmak, a gyomor, bél- és nem szervek neurastheniájánál, hysztériánál. 8. Belsőorgánok betegségei, göröcs és más idegrendszer állapotoknál. 9. A nagyváró hidegvizgyógyfűrdő modern és edzésre berendezette, felkésze és kitűnő puha vízbe bűtöte alkalmas tényezők a vikáriának sikeres használatára. Fővárosi szakértő személyzet végzi a teendőket és az árak mérsékeltek. Orvosi felügyelet. Az indét egész nap nyitva tartalmak: d. e. 9 óráig és d. u. 5-8 óráig; nőeknek: d. e. 9 óráól d. u. 5 óráig Kiki kerese meg élvezeti egészséget a nagyváró hidegvizgyógyfűrdőjében.

— ELADÓ BOR. Érmelleki, díszeségi az ezernyolcszáznyolcvanas évekből, mintegy 50 hektoliter, valamint 1903 és 1904 évi egyantónai rialing 20-25 hektoliter eladó. Medgyaszay Miklós árvaszéki ülnöknel (városnál I. em. 23. ajtó).

Uri dívat, kalap és fehérmű üzlet Békés Lajos Debreczen, Piacz-u. 44. dr. Uffalussy-ház. Angol női bluzsokat, férfi fehérműveket és kelenyűgyeket mérték szerint a legszebb kivitelben készit.

A Város 1906. évi folyamánának tartalomjegyzéke.

(Folyt. és vége.)

27. szám. Adófűtetők figyelmébe. Vidéki városaink közléte. Városi közgyűlés. Telekvásárlás. Hírek Hirdetések.
28. szám. A hortobágyi sáskáról. A rossz cseléd. Indítványok a Hortobágy hasznosításának ügyében. Hírek Hirdetések.
29. szám. Hová állítsuk a Bocsay-szobrot? Irta: Ellenzéki. A Boda-ügy. Irta: Kovács József polgármester. A vetések állása. Az öntözés kezdete. Irta: Forster Géza. Mezőgazdasági bajok. Irta: Faur Ödön. Muziumi hírek. Hírek Hirdetések.
30. szám. Egyesülésben van az erő. Irta: K. A jog- és pénzügyi bizottság állása.

- A kórházi házigyógyiszerterít ügye.
A Hortobágy hasznosítása.
Felelőbeadás a XI. gyógszerterít felállítására ellen.
Sinnéküli vonat.
Tisza Kálmán levele Debrecenhez 1875-ben.
Hírek. Hirdetések
31. szám. Villások a Nagyerdőn. Irta: Erdőtjáró.
Debrecen fejlődéséhez. Irta: Czizán János.
Az általános házbőradóról.
A tisztí főorvosi állás betöltéséhez.
Hírek Hirdetések.
32. szám. Fiók községek, tanyai központok. Irta: Forster Géza.
Fzetésrendezés.
A közigazgatási bizottság ülése.
A sorozás.
Felirat az országyűléshez
Husdrágaság.
Magyar és székely fürdők.
Hírek Hirdetések.
33. szám. A vízvezeték ügye. Kancz István jelentése.
Közigazgatásunk hiányai. Irta: dr. Bárdossy Jenő.
Az 1857-iki császárlátogatás költségei. Közli: K. Á.
A városok új jövedelme.
Miniszeri rendeletek.
Hírek Hirdetések.
34. szám. Debrecen sz. kir. város 1907. évi költségel-
őirányzata.
A hivatalos órákról. Irta: K. Á.
Választások előtt való állás 1897-ből. Közli: K. Á.
Az 1857-iki császárlátogatás költség-i (folyt.).
Közli: K. Á.
Egyházkerületi értekezlet.
A siketnémákat gyógyító egyesület kérelme.
A városi muzeumból.
Hírek Hirdetések
35. szám. A szervezeti szabályzatról.
Az ipar és pálya álszítás.
Az illetőség. Irta: Almády Géza tanácsnok.
Debrecen sz. kir. város muzeumból.
Miniszeri rendeletek.
Hírek Hirdetések.
36. szám. Rendőrségünk újászervezése. Irta: dr. Tóth Mihály
mezőrendőrkapitány.
A pozsonyi polgármesteri kongresszus.
A levéltárosok országos mozgalma.
Szabályrendelet az acetylenről.
A hivatalos órákról. Irta: K. Á.
Hajdumegye átírata.
Hírek Hirdetések.
37. szám. Modern munka és nemzeti szellem.
Szabályrendelet az acetylenről (folyt.).
Jegyzőkönyv a Hortobágyról.
A debreceni gazdasági egyesületről.
Hírek Hirdetések.
38. szám. A törvényhatósági tisztviselők élethosszigan való
választása. Irta: Koncez Ákos.
Még egyszer a hivatalos órákról. Irta: K. Á.
Szabályrendelet az acetylenről (folyt.).
Megokolása a hortobágyi hasznosítás ügyében tett
javaslatnak. Irta: Kövendy Domokos.
Vízvezeték ügye. Irta: Széll László dr.
Határozat a hivatalos órák ügyében.
Hírek Hirdetések.
39. szám. Észrevételek Kövendy Domokos ur megokolására.
Irta: Békessy László.
Fizetésrendezés. Irta: K. Á.
Acetylen világítás.
A színházról. Irta: Koncez Ákos.
Hírek Hirdetések.
40. szám. Közgyűlés.
A vármegye. Irta: Jánossy Gábor.
Fizetésrendezés. Irta: Koncez Ákos.
A honi ipar pártolása.
- A gyümölcsfa értéke: Kardos Árpád dr.
A villamos világítás ügye.
Hírdetmények. Körendeletek.
Hírek. Hirdetések.
41. szám. Hazatérő hamvak. Irta: K. Á.
Közgyűlési meghívó.
Az osztrák magyar bank félszázados multja.
1856—1905
A rendőr személyzet kiképzése a közérdek szem-
pontjából. Irta: Lasy Imre.
Döntés ellött. (Villamos ügy.)
Hírek Hirdetések.
42. szám A választási rendszer a közigazgatásban.
Tudnivalók az első alföldi trágyaipar vállalat
működéséről.
Rikóczi Ferenc a káromkodás ellen.
A mentők vizsgálja.
Debrecen város legtöbb adófizetői.
Csak egy virágszálát.
A Csokonai körből.
Hírek Hirdetések.
43. szám. Tihaly Kálmán dr. Irta: Kancz Ákos.
Fizetésrendezési módzatok. Irta: K. Á.
Városi párt.
Körendeletek.
A városi pátról. Irta: K. Á.
Hírek Hirdetések.
44. szám A Hortobágy hasznosítása. Irta: K. Á.
A városok jövedelmei. Irta: T. Hollóssy István.
Hírek Hirdetések.
45. szám. Fizetésrendezési javaslat. Tervezte: K. Á.
Tisztviselők tanulmányutjáról. Irta: K. Á.
A magyar ipar és a divat. Irta: Geöcse Sarolta.
Hírek Hirdetések.
46. szám. Fizetésrendezési javaslat. Közli: K. Á.
A vidéki rendőrség államosítása Irta: Hegedűs
Sándor, marosvásárhelyi főkapitány.
A jog és pénzügybizottság.
Hírek Hirdetések.
47. szám. A Hortobágy hasznosítása.
A vidéki rendőrség államosítása (folyt.).
Hírek Hirdetések.
48. szám. A tanács és a Hortobágy: Irta: Kövendy Domokos.
A Hortobágy hasznosítása.
Városi közgyűlés.
Hírek Hirdetések.
49. szám. A polgármester értesítése.
A Hortobágy hasznosítása.
Fizetésrendezési javaslat.
A vidéki rendőrség szervezése. Irta: Boldizsár
Kálmán.
Kóros tünetek Irta: Molnár Albert.
A vágómárha ára.
Hírek Hirdetések.
50. szám. Hortobágy terményei. Irta: N.
Városi közgyűlés.
A Hortobágy hasznosítása Irta: Koncez Ákos.
Javaslat a Hortobágy hasznosítása kérdésében.
Kivonat a presbyterium jegyzőkönyvétől.
A róza ápolása
Napoleon könyvtára.
Hírek Hirdetések
51. szám. Karacsöny ünnepe. Irta: Koncez Ákos.
Eszmék bukása.
A debreceni egyetem. Irta: dr. Jszái Viktor.
Szabályrendelet.
A népkönyha érdekében.
A husdrágaság.
Hírek Hirdetések.
52. szám. Az ó év határkövénél. Irta: K.
A vidéki rendőrség szervezése a városi önkör-
mányzat keretében
Társadalmi szervezkedés. Irta: Ereky Károly.
Hírek Hirdetések